

Arabî senelerin meb'delerini bulmak

Yazan : General
Abdurahman Aygün

Hicrî tarihin meb'dei; Hazreti Peygamber efendimizin Mekked'ın Medineye hicret azm ve kararında bulunması anına müsadif 622 senei milâdisinin 16 eylül cuma gününden, ve Arabî aylarının gurrei Muharreminden başlar. Hicrî seneler; aynı zamanda kamerin harekâtına bağlandığından tabiatile bir senei şemsiden 10 gün, 21 saat, 00 dakika, 12 saniye, ve 47 salise kadar küçüktür. Bu münasebetlede hemen 35 senede bir kerre; eyyamı mukaddese ve bu meyanda Ramazanı şerif muhtelif Rumî aylarına tesadüf eder.

Yani müddeti maruza içinde Ramazan; Mart, Nisan, Mayıs ve ilah.. diye saydığımız aylara raslamak suretile bilmüna-vebe ilkbahara, yaza ve bittabi sonbahar ve kışa tesadüf ederki çok âdilâne olan bu hikmeti islâmiye önünde kemalî imanla bükülmek icap eder. Ve çünkü bu sayede; nısıf kürei şimalide ve nısıf kürei cenubıde bulunan mükellifini islâmiye oruçlarını, vakit vakit kış günlerinde tutmak gibi teshilâtı iklimiye ve musavatı şer'iyye ile karşılamak lütfüne mazhar olagelmektedirler.

Bu itibarla; yakın zamanlara kadar bizdede olduğu gibi, bütün memaliki islâmiyede her türlü vukuat kevnîyye ve tevellüdatı nesliyenin hicrî tarihlerle yazılması umumî bir adet ve kaide hükmüne girmiş bulunmasından dolayı Arabî sene başlarının; rumî ve miladî aylarının hangi günlerine tesadüf

ettiğinin bilinmesine lüzum hasıl olduğunu, sıkca sıkca aldığım mektuplardan öğrenmekteyim. Bu kabilden olarak koca Mimar Sinanın milâdî ayın hangi gününde vefat etmiş bulunduğunun hesap edilmeside çent sene mukaddem benden rica edilmiş idiki, müşarünileyh hakkında elyevm yapılmakta olan ihtifal günü de işte bu veçhile meydana çıkarılmış idi.

Binaenaleyh; yalnız vilâdî hadiselerde değil diger işler için dahi istimâl edilmek üzere; ilk hicretten itibaren bugüne kadar geçen 1359 yıllık müddete ait zamanlarda, Arabî sene başlarının tesadüf eyledikleri Milâdî günleri gösterir büyük bir cedvelin Haritacılar Mecmuasında dercini münasip buldum.

Dâima; Muharrem ayının guresinden yani iptidasından başlayan Arabî senelerin, Milâdiye göre "Ay,"
ve günlerini gösterir cetvel

(* işaretliler kebise senelerdir.)

Hicrî seneler	Senebaşı günleri	Milâdî seneler	Milâdî aylar	Kaçı
1	Cuma	622	Eylül	16
*2	Salı	623	"	5
3	Pazar	*624	Haziran	24
4	Perşembe	625	"	13
*5	P. ertesi	626	"	2
6	C. ertesi	627	Mayıs	23
*7	Çarşamba	*628	"	11
8	P. ertesi	629	"	1
9	Cuma	630	Nisan	20
*10	Salı	631	"	9
11	Pazar	*632	Mart	29

Hicri seneler	Sen-başı günleri	Milâdi seneler	Milâdî aylar	Kaçı
12	Perşembe	633	Mart	18
*13	P. ertesi	634	"	7
14	C. ertesi	635	Şubat	25
15	Çarşamba	*636	"	14
*16	Pazar	637	"	2
17	Cuma	638	Kânunusani	23
*18	Salı	639	"	12
19	Pazar	*640	"	2
20	Perşembe	640	Kânunuevvel	21
*21	P. ertesi	641	"	10
22	C. ertesi	642	Teşrinievvel	30
23	Çarşamba	643	"	19
*24	Pazar	*644	"	7
25	Cuma	645	Teşrinevvel	28
*26	Salı	646	"	17
27	Pazar	647	"	7
28	Perşembe	*648	Eylül	25
*29	P. ertesi	649	"	14
30	C. ertesi	650	"	4
31	Çarşamba	651	Avustos	24
*32	Pazar	*652	"	12
33	Cuma	653	"	2
34	Salı	654	Temmuz	22
*35	C. ertesi	655	"	11
36	Perşembe	*656	Haziran	30
*37	P. ertesi	657	"	19
38	C. ertesi	658	"	9

Hicri seneler	Senebaşı günleri	Milâdi seneler	Milâdi aylar	Kaçı
39	Çarşamba	659	Mayıs	29
*40	Pazar	*660	"	17
41	Cuma	661	"	7
42	Salı	662	Nisan	26
*43	C. ertesi	663	"	15
44	Perşembe	*664	"	4
45	P. ertesi	665	Mart	24
*46	Cuma	666	"	13
47	Çarşamba	667	"	3
*48	Pazar	*668	Şubat	20
49	Cuma	669	"	9
50	Salı	670	Kânunsani	29
*51	C. ertesi	671	"	18
52	Perşembe	*672	"	8
53	P. ertesi	672	Kânunevvel	27
*54	Cuma	674	"	16
55	Çarşamba	674	Kânunevvel	6
*56	Pazar	675	Teşrinsani	25
57	Cuma	*676	"	14
58	Salı	677	"	3
*59	C. ertesi	678	Teşrinevvel	23
60	Perşembe	679	"	13
61	P. ertesi	*680	"	1
*62	Cuma	681	Eylül	20
63	Çarşamba	682	"	10
64	Pazar	683	Avustos	30
*65	Perşembe	*684	"	18

Hicri seneler	Senebaşı günleri	Milâdi seneler	Milâdi aylar	Kaçı
66	Salı	685	Avustos	8
*67	C. ertesi	686	Temmuz	28
68	Perşembe	687	"	18
69	P. ertesi	*688	"	6
*70	Cuma	689	Haziran	25
71	Çarşamba	690	"	15
72	Pazar	691	"	4
*73	Perşembe	*692	Mayıs	23
74	Salı	693	"	13
75	C. ertesi	694	"	2
*76	Çarşamba	695	Nisan	21
77	P. ertesi	*696	"	10
*78	Cuma	697	Mart	30
79	Çarşamba	698	"	20
80	Pazar	699	"	9
*81	Perşembe	*700	Şubat	26
82	Salı	701	"	15
83	C. ertesi	702	"	4
*84	Çarşamba	703	Kânunsani	24
85	P. ertesi	*704	Kânunusani	14
*86	Cuma	705	"	2
87	Çarşamba	705	Kânunuevvel	23
88	Pazar	706	"	12
*89	Perşembe	707	"	1
90	Salı	*708	Teşrinisani	20
91	C. ertesi	709	"	9
*92	Çarşamba	710	Teşrinievvel	29

Hicri seneler	Senebaşı günleri	Milâdi seneler	Milâdi aylar	Kaçı
93	P. ertesi	711	Teşrinievvel	19
94	Cuma	*712	"	7
*95	Salı	713	Eylül	26
96	Pazar	714	"	16
*97	Perşembe	715	"	5
98	Salı	*716	Avustos	25
99	C. ertesi	717	"	14
*100	Çarşamba	718	"	3
101	P. ertesi	719	Temmuz	24
102	Cuma	*720	"	12
*103	Salı	721	"	1
104	Pazar	722	Haziran	21
105	Perşembe	723	"	10
*106	P. ertesi	*724	Mayıs	29
107	C. ertesi	725	"	19
*108	Çarşamba	726	"	8
109	P. ertesi	727	Nisan	28
110	Cuma	*728	"	16
*111	Salı	729	"	5
112	Pazar	730	Mart	26
113	Perşembe	731	Mart	15
*114	P. ertesi	*732	"	3
115	C. ertesi	733	Şubat	21
*116	Çarşamba	734	"	10
117	P. ertesi	735	Kânunusani	31
118	Cuma	*736	"	20
*119	Salı	737	"	8

Hicri seneler	Senebaşı günleri	Milâdi seneler	Milâdi aylar	Kaçı
120	Pazar	737	Kânunuevvel	29
121	Perşembe	738	"	18
*122	P. ertesi	739	"	7
123	C. ertesi	*740	Teşrinisanî	26
124	Çarşamba	741	"	15
*125	Pazar	742	"	4
126	Cuma	743	Tşrinieevvel	25
*127	Salı	*744	"	13
128	Pazar	745	"	3
129	Perşembe	746	Eylül	22
*130	P. ertesi	747	"	11
131	C. ertesi	*748	Avustos	31
132	Çarşamba	749	"	20
*133	Pazar	750	"	9
134	Cuma	751	Temmuz	30
135	Salı	*752	"	18
*136	C. ertesi	753	"	7
137	Perşembe	754	Haziran	27
*138	P. ertesi	755	"	16
139	C. ertesi	*756	"	5
140	Çarşamba	757	Mayıs	25
*141	Pazar	758	Mayıs	14
142	Cuma	759	"	4
143	Salı	*760	Nisan	22
*144	C. ertesi	761	"	11
145	Perşembe	762	"	1
*146	P. ertesi	763	Mart	21

Hicri seneler	Senebaşı günleri	Milâdi seneler	Milâdi aylar	Kaçı
147	C. ertesi	*764	Mart	10
148	Çarşamba	765	Şubat	27
*149	Pazar	766	"	16
150	Cuma	767	"	6
151	Salı	*768	Kânunusani	26
*152	C. ertesi	769	"	14
153	Perşembe	770	"	4
154	P. ertesi	770	Kânunuevvel	24
*155	Cuma	771	"	13
156	Çarşamba	*772	"	2
*157	Pazar	773	Teşrinisani	21
158	Cuma	774	"	11
159	Salı	775	Teşrinievvel	31
*160	C. ertesi	*776	"	19
161	Perşembe	777	"	9
162	P. ertesi	778	Eylül	28
*163	Cuma	779	"	17
164	Çarşamba	*780	"	6
165	Pazar	781	Avustos	26
*166	Perşembe	782	"	15
167	Salı	783	"	5
*168	C. ertesi	*784	Temmuz	24
169	Perşembe	785	"	14
170	P. ertesi	786	Temuz	3
*171	Cuma	787	Haziran	22
172	Çarşamba	*788	"	11
173	Pazar	789	Mayıs	31

Hicri seneler	Senebaşı günleri	Milâdi seneler	Milâdi aylar	Kaçı
*174	Perşembe	790	Mayıs	20
175	Salı	791	"	10
*176	C. ertesi	*792	Nisan	28
177	Perşembe	793	"	18
178	P. ertesi	794	"	7
*179	Cum	795	Mart	27
180	Çarşamba	*796	"	16
181	Pazar	797	"	5
*182	Perşembe	798	Şubat	22
183	Salı	799	"	12
184	C. ertesi	*800	"	1
*185	Çarşamba	801	Kânunsani	20
186	P. ertesi	802	"	10
*187	Cuma	802	Kânunevvel	30
188	Çarşamba	803	"	20
189	Pazar	*804	"	8
*190	Perşembe	805	Teşrinsani	27
191	Salı	806	"	17
192	C. ertesi	807	"	6
*193	Çarşamba	*808	Teşrinevvel	25
194	P. ertesi	809	"	14
195	Cuma	810	"	4
*196	Salı	811	Eylül	23
197	Pazar	*812	"	12
*198	Perşembe	813	"	1
199	Salı	814	Avustos	22
200	C. ertesi	815	"	11

Hicri seneler	Senebaşı günleri	Milâdi seneler	Milâdi aylar	Kaçı
*201	Çarşamba	*816	Temmuz	30
202	P. ertesi	817	"	20
203	Cuma	818	"	9
*204	Salı	819	Haziran	28
205	Pazar	*820	"	17
*206	Perşembe	821	"	6
207	Salı	822	Mayıs	27
208	C. ertesi	823	"	16
*209	Çarşamba	*824	"	4
210	P. ertesi	825	Nisan	24
211	Cuma	826	"	13
*212	Salı	827	"	2
213	Pazar	*828	Mart	22
214	Perşembe	829	"	11
*215	P. ertesi	830	Şubat	28
216	C. ertesi	831	"	18
*217	Çarşamba	*832	"	7
218	P. ertesi	833	Kânunusani	27
219	Cuma	834	"	16
*220	Salı	835	"	5
221	Pazar	835	Kânunuevvel	26
222	Perşembe	*836	"	14
*223	P. ertesi	837	"	3
224	C. ertesi	838	Teşrinisani	23
225	Çarşamba	839	"	12
*226	Pazar	*840	Teşrinievvel	31
227	Cuma	841	"	21
*228	Salı	842	"	10

Hicri seneler	Sen-e başı günleri	Milâdi seneler	Milâdî aylar	Kaçı
229	Pazar	843	Eylül	30
230	Perşembe	*844	"	18
*231	P. ertesi	845	"	7
232	C. ertesi	846	Avustos	28
233	Çarşamba	847	"	17
*234	Pazar	*848	"	5
235	Cuma	849	Temmuz	26
*236	Salı	850	"	15
237	Pazar	851	"	5
238	Perşembe	*852	Haziran	23
*239	P. ertesi	853	"	12
240	C. ertesi	854	"	2
241	Çarşamba	855	Mayıs	22
*242	Pazar	*856	"	10
243	Cuma	857	Nisan	30
244	Salı	858	"	19
*245	C. ertesi	859	"	8
246	Perşembe	*860	Mart	28
*247	P. ertesi	861	"	17
248	C. ertesi	862	"	7
249	Çarşamba	863	Şubat	24
*250	Pazar	*864	"	13
251	Cuma	865	"	2
252	Salı	866	Kânunusani	22
*253	C. ertesi	867	"	11
254	Perşembe	*868	"	1
255	P. ertesi	869	Kânunuevvel	20
*256	Cuma	870	"	9
257	Çarşamba	871	Teşrinisani	